

A NOSTRES SUSCRIPTORS

La acullida qu' ha donat el públich á **La Senyera**, ha sobrepujat en molt, com deyam la passada setmana als mes riallers càlculs qu' hauríam pogut fer.

Tant es aixís, que la Redacció d' aqueix setmanari ha resolt posar en estudi per ser breument implantadas en nostres planas, importants reformas que ja may 'ns hauríam cregut poder portar á la realisació.

Rebi de nou el públich palamosí nostres fervents gracias, y veigi sempre en la Redacció de **La Senyera** l'afany de correspondrer ab sobras al carinyo que se l' hi posa.

Creyém que las reformas que s' anunciarán en nostre próxim número, per portarlas deseguida á la práctica serán del agrado de nostres favoreixedors.

LA REDACCIÓ.

~~~~~

QUATRE PARAULAS

SOBRE LAS MULTITUTS

CARTA OBERTA Á MON BEN VOLGUT AMICH EN JOAN VALMAÑA

Quan se vol contradir alguna de las ideas exposadas en un article, se sol usar la forma de carta oberta: mes també hi ha vegadas que s' usa aquesta forma quan hi ha conformitat d' ideas entre un y altre, y aquest es lo cas en que 'm trovo respecte á tu.

Ton article sobre las multituts, nos dona una idea molt exacte d' aquestas, quan d' ella 'n dius: «sempre 's manifesta de la mateixa manera: ella 's mou, te vida, es un ser inconscient, tot es cor; no pensa»: y mes avall al apuntar la idea de que «la humanitat no es la mateixa quan ordenadament fa sa vía, que

quan se agrupa»: en lo desenrotllo de cual idea es allá ahont se veu mes palpable lo carácter de la multitut: essent aixó lo que m' ha mogut á escriure aquesta carta.

En un article sobre aquesta cuestió no 's pot mes que presentar algunas consideracions generals, que per altre part es lo mes propi de un periódich, perque 'l desenrotllo complert se deixa pe 'ls llibres, que alguns n' hi ha que tractan de las multituts principalment en son aspecte criminal, *La folla delinquente* de l' italiá Sighele y altres que podria citar.

«Las multituts sempre son las mateixas, dius en ton article, apart de las diferencias de lloch y temps, en lo fondo sempre presentan igual fesomia». Es aquesta una veritat, que á primera vista sembla contraria á la lley del progres: y no obstant aquesta anomalia queda perfectament esplicada tenint en compte la diferencia que hi ha entre multitut y societat. Las multituts no progressan; pero progressa la societat.

En la escala dels organismes socials, la multitut se trova en un dels grahóns mes infims. Se forma per la agrupació dels individus considerats com á células perfectament iguals que se juxtaposan: son creixement s' efectúa per l' augment dels individus, y sa mort per la separació dels mateixos.

Es un cas digne de notarse que aixís com en los organismes animals mes simplificats, la juxtaposició de las células dona lloch á un ser quals elements no 's diferencian dels seus components: al formarse una multitut, resulta un ser completament diferent de cada un dels individus que la componen, de tal manera que s' ha observat moltes vegadas una multitut criminal composta en sa major part de individus pacífichs, que per si sols son incapassos de matar un mosquit, y agrupats han comés los crims mes repugnants. Y es que la multitut no pensa: lo sentiment guía sos actes, sense que la reflexió tinga cap poder per moderar los excessos de la passió, aixís es que s' arriuan sempre á las últimas consecuencias.

La multitut es agrupació de individus: si 'ls hòmes se poguessin sumar, lo conjunt guardaria certa homegeneitat ab los components;

pero las operaciones matemáticas son exactes quan se tracta de quantitats abstractes, y únicament, en las concretas, quan no 's pert lo caràcter abstracte de la quantitat al concretarse. Dos mes dos son quatre: si 's concreta aquesta suma als duros ó ab cuarteras de blat ó quintars de suro, la operació aritmética te 'l mateix valor, mentres los duros sigan bons, y 'l blat y 'l suro de igual qualitat. Dos homes mes dos homes fan quatre homes, es veritat, mes los quatre homes reunits no representan la suma de las forsas individuals de cada un d'ells: donantse 'l cas de que un dells sol pot valguer mes que 'ls quatre junts. Un exemple que á cada pas se pot trovar, ens farà veure ab tota claretat que 'ls individuos casi may se poden sumar; dos honrats trevalladors durant un jornal fan la feyna que las forsas de cada un li permeten: si l'endemá se 'ls hi junta un vago, pot succehir que entre 'ls tres fassin menos feyna, que la que avants feyan dos.

Ja hi ha vegadas en que la multitut reuneix una forsa moral é intelectual superior á la de tots los individuos; pero es quan las passíons callan y se subjecta á una sabia direcció; mes en aquestos casos ja no se li dona 'l nom de multitut; llavors es un exércit, si la disciplina es la forsa que la fa obehir: y en lo cas en que la multitut siga domptada per la forsa del geni artístich que obra sobre 'l sentiment, com per exemple 'l públich de un saló de concerts, llavors tampoch por dirse que siga una multitut; no se quin nom la pertany: será una multitud de una classe especial y recomano al amich Bonet que ab sa competencia tracti aquest punt, donantnos una idea del públich que escolta ab gran devoció una sinfonia d' en Bethoven ó 'l *spiritus promptus est* d' en Palestrina.

La humanitat quan ordenadament fa sa via, no forma multituts: los individuos no se suman, sino, que cada un d'ells dintre 'l cercle de la familia, del poble, de la comarca, de la regió, y demes cercles superiors, trevalla pera la consecució de son fi, formant altres societats segons la especial manera de pensar, sentir y obrar de cada individuo. En la multitut tots los que la forman obran en lo mateix sentit: en la societat cada individuo desenrotlla sa activitat segons sigan sas facultats: en la multitut lo mateix fan 'l ignorant y 'l sabi, l'home honrat y 'l criminal: en la societat cada hu compleix sa misió segons son especial modo de ser. Per xó las multituts d'avuy son iguals á las dels segles anteriors: y per xo las societats d'avuy son més perfectes que las d'ahir: y més perfectes serán com mes variat siga son organisme.

La uniformitat es la mort; la varietat dintre de la unitat es la vida. Una multitut se desfá ab quatre colps de sabre: la societat es immortal. Es veritat que las societats neixen, creixen y moren com tot organisme: mes no deixarà may d'havernhi mentres la humanitat tinga un alé de vida. Las multituts no son sempre necessarias: no ho serían may si la humanitat fes sa via pacíficament.

En l'ordre material devegadas son necessa-

rias las tempestas y 'ls terremotos, pera purificar l'atmosfera: del mateix modo en l'ordre social hi ha vegadas que com una turbonada se forma una multitut, quals resultats son parells als del temporal en la naturalesa. Complerta sa missió la multitut se desfá, l'atmosfera s'aclareix, y apareix l'arch de San Martí, síntoma de bonansa.

Te saluda ton affm. amich

M. ROGER.

LA PRIMAVERA

Cap á trenc d'aubada del 21 de mars un pobre vellet pasaba sol per lo camí del temps. Ab prou feynas caminava y cada pas seu l'acompañaba ab un sospir d'angoixa y vessava llágrimas de tristor.

Ab drapets cubría 'l seu cos malaltivol, en 'l que hi produhian esgarrifansa las cruasas del matí.

Pero 'l vellet cantava. Jo no se pas qué, recordo 'l sentit, mes no la tonada. Heus aquí lo que cantava 'l vellet:

—La roda del temps m'ha marcat l'hora, y me 'n dech anar ja del mon.

Del mon 'hont vinguí precedit d'alegrías y al que solçament be l'hi haig fet.

Riguí per Nadal, riguí per Carnestoltes, y ma vida fou sempre, eterna rialla.

Aneu seguint mos pasos en la terra y tothom vos ne donará comiat.

Dirá 'l vell "Malhaja", mentres l'infantó no tindrà per ma pobresa, sino paraulas, de benhaurança.

M'ha arribat l'hora y me 'n tinch d'anar del mon; del mon 'hont fou ma vida, eterna rialla.

Aixís cantava 'l vellet, pero com dich no recordo la tonada.

Camps á través, 'nava fent vía per lo camí del temps, mes de sobte s'aturá, dibuixantse en sos llavis voluptuós somriure é inflantse sas venas ab glopades de sanch. ¿Qué veyá 'l vellet?

Sobre 'l fullám d'un camp, estessa sobre llensol de perles que formaban las gotas de rossada, mitj nua hi dormitava una doncella. Sa nuesa tentava y á la vista d'ella, sentí 'l vell senaixer sos instints, orgiastichs.

Mirá febrós 'l vell á la doncella, brillejarent l'hi 'ls ulls, se li secáren 'ls llavis y cap ella 's dirigí ubriach d'esperanças; ja hi era á la vora, ja se sentia home ja 's creya fera, quant despertant ella, aixís l'hi parlá:

—¿No 'm coneixes, ivern? ¿No 't recorda que soch dèesa? ¿No sabs que á l'aymant espero y que no puch compartir ab tu nou jaç?

Tu ets glas, y jo foguera, tu matas y jo revisch; vesten, vesten. Tu ets l'invern, quant jo soch la primavera.

Se 'n aná poregut 'l vell y emprengué de nou son camí ab passos de flaqueza al temps que allá, lluny, lluny, vora l'horisó atret per

las paraulas de sa aymía avançaba ab sobirana majestat 'l sol. Aná fent camí fins á trobar la doncella qu' amorosa l' esperava y un cop hi va arribar, per tot arreu se sentí 'l ressó d' un petó.

Agatá el sol á sa amoreta y se l' emportá del bras á recorre mont; 'l pas de la parella era saludat per 'l fullam que reverdia, per 'ls arbres que rebrotavan, y per Natura tota que somreya.

Arreu, arreu, sols s' escoltava un himne d' amor.

.....

També passaren per devant de casa, y llavors en lo meu hort hi naixqueren fruytas, las parets se cobriren d' euras, 'ls tarongers perfumaren l' ayre, y sobre del arbre del recó, dalt d' aquell xiprer, tant y tant alt, imatge de la mort, hi deixá sentir cants de vida 'l rosinyol de cad' any.

¡Benhajas, primavera!

Rebrota-ho tot.

Dona idees als que tenim vella l' ànima; porta escalfó als que tenen 'l cos vell.

FRA LLATINS.

~~~~~

AL BON AMICH D. SALVADOR ALBERT

EN LA MORT DE SON FILL

Deu va un día regalarte
una flor per ton jardí;
¡lo conçol qu' ella va darte
sòls ton llabi ho podrà di!

Quan s' embaumava ta vida
de sòn exquisit perfum,
¡vejeres la flor marcida!
¡tòn estel perdé la llum!

¡No la ploris, no la ploris
la prenda del teu amor!
perque en terra no l' anyoris,
cap amunt alça 'l teu cor.

D' aquell ram la galanura
se podia aquí esfullar,
per so Deu, desde l' altura,
l' escullí per son altar.

Quan sentis, donchs, lo martiri
d' un anyorament crudel,
¡pensa que avuy aquell lliri
perfuma 'ls jardins del Cell

JOSEPH FRANQUET y SERRA

Girona.

~~~~~

CRÓNICAS BARCELONINAS

Introducció.

Quan en Xavier va escriurem dihentme: t' has de encarregar de las crónicas barceloninas de LA SENYERA. puch assegurar que 'm va caure l' ànima als peus. L' ofici de cronista á llargas distancias va tan lligat ab lo de crítich, com l' all al oli en la típica salsa catalana....

quan está ben feta. Y aquest es lo motiu del meu decahiment, lo ferho be. Sapigut es que 'l batre l' ali-oli requereix una gran suma de cuydados, entre ells, lo de girar lo batidor sempre envers un mateix cantó; donchs lo mateix entench jo que deuen esser las crónicas á llargas distancias: sempre han d' anar en un mateix sentit, com l' aygua que fa rodar las molas dels molins, perque si guiesen are assi, are enllá, no hi ha cap dupte que 'ls engranatjes se malmeterían.

Jo he sentit sempre gran animadversió per la crítica; sento per ella lo mateix despreci que algúns senten per l' amor..... perque no son estimats, ó per la música... perque no la entenen.

Diuen molts com Napoleón, que la música es 'l soroll que menys molesta.

Napoleón conqueidor era una fera; era donchs just que mostres odis per tot lo que conquista: Napoleón considerava á la música com una rival que pretenia dominarlo á ell, dominador de tot lo dominable.... ell sabia molt bé que la música á las feras doma. Jo perdono á Napoleón los crims de sas guerras, donchs, crim son pera mi que aplaudeixo la frasse de Victor Hugo que diu que 'ls héroes de las guerras anant los temps serán sols una varietat dels assessins; jo li perdono tot, més aquella falta de sentit artistich jamay, perque tret l' art del sentiment de las personas, es traure l' instint dels animals que 'ls fa cercar lo bó y abandonar lo nociu.

Aborreixo la crítica, pero es... perque no la se fer. Y com que mas crónicas tractarán principalmente del moviment artistich de la comp-tal ciutat y l' art es á la crítica lo que la mare terra es á las plantas que en ella arrelan, vull dir que hi ha relació de causa y efecte, dech fer constar avans de tot quina será la causa y quins serán los efectes que de la tal causa se deduhen pera evitar sentidas interpretacions falsas, y que se 'm digui després... que no he girat sempre lo batidor envers un mateix costat.

Que l' art es un, no hi cab cap dupte, com una es la bellesa, y un es lo sol de nostre sistema planetari.

Dech fer constar que parlo del art en general, en abstracte, donchs sapigut es que la paraula art en concret significa las reglas prácticas de 'ls principis de la ciencia, ab lo qual queda dit que de concret n' hi ha de moltes menas com la gramática, que es l' art de escriure ab propietat (definició clásica) y... lo fer sabatas, que es l' art de l' obra prima (definició... de algún *chiflat*).

Donchs com deya, si no 's pot duptar de l' unitat del art, caben altrement distincions en la manera de compendrel y aixó es lo que necesito aclarar, pera girar sempre envers un mateix costat.

Hi ha qui te per artistich un collar de diamants voltejant l' escot d' una dona rica... encar que sia lletja y tonta. Tothom pensa distint; tothom te 'l seu cervell, per so jo penso que la millor manera de no equivocar-se ó quant menys de acostarse lo més posible á la vritat es

lo seguir lo pensament dels gran mestres y pensadors reconeguts.

Tolstoi dona una definició de l'art, que m'agradà desde el primer moment que la llegí. Entén per art lo insigne novelista, lo manifestar ó trasmetre al pròxim ya sia per paraulas, (oratoria ó literatura), ratllas (dibuix), formas (esculptura, arquitectura), colors, (pintura) ó sonidos, (música) y ab tota sinceritat, un sentiment experimentat ab anterioritat. No 's pot donar al meu entendre mes clara y expresiva definició ensems que veridica. Aixís ho entencho jo, aqueixa será, donchs, la causa que ha de produhir los efectes. Veyám aqueixos quins serán.

Si jo hagués d'afegir quelcóm á la tal definició seria la clase de sentiment que s'ha experimentat; aixó en quant se refereix á la bondat del art, ja que aqueixa qualitat es la causa de la bondat ó malura de l'obra produhida, donchs ben clar está que 'l veure un artista bõ lo sigg-sag d' un llamp experimentarà una sensació de sublimitat, y un... ase tirarà un parell de cossas; y no perquè siga després trasmesa aqueixa sensació, per molt artístich que sia hem de dir que sia bona.

Apreciar en teoria la bondat del art, casi m'atreviré á dir que es cosa sencillísima perquè no hi ha mes que arreplegar las reglas de l'estética y á darrera de la porta ni hi ha un fus; més en la práctica la cosa varia sumament d'aspecte, per so vull fer constar que devant de aqueixa dificultat, y avans de pasar per un d'aqueixos crítichs á qui en Clarín fuetaja tan bravament ab motiu del extreno de Teresa; quan á la obra hi arribi ma capacitat á interpretar-la, enrahonaré, quan no hi arribi obtaré per la de *Sancho*: callar. Y aixís puch assegurarvos que si no fos perque en Xavier se m'enfadaria... comensaria ya per no dir res.

Ningú me critiqui donchs per lo meu silenci devant de certas manifestacions artístichs; mes de lo que parli sabré lo que 'n dich.

Quedém donchs aixís, donadas aqueixas explicacions, y fins un altre jorn.

FREDERICH PUJOLÀ VALLÉS.

Barcelona Mars 98.

~~~~~

COSTUMS EXÓTICAS

(Acabament.)

III

L'endemá era 'l tema obligat de totas las conversas el *cotillón* del vescomptes de S. Llop.

Duas personas, entre altres, se 'n ocupavan: l'apotecari de la plassa y 'l metje vell, un catalá de bona soca aquest últim, aymador de las costums de nostra terra, 'l qual, quan agafaba las estisoras, las manejaba ab més sal y finura que no pas son bisturi; s'hi podían llogar cadiras.

—Y donchs que me 'n diheu Ramón—deya 'l senyor metje á l'apotecari—del célebre co-

tillón qu'ahir vespre, 's va ballar á casa del marquès dels *Tres-dragóns*?

—Magnífich! doctor, magnífich! Jo no 'l havia vist may; pero vos dich que 's una cosa rica y divertida. De segur qu'os hauria agradat.

—No 'n parlem. ¿Y qui era 'l director d'aquest ball extra?

—Eran dos: lo seu colega 'l metje nou y 'l fill gran dels senyors marquesos.

—¿El metje nou diheu?

¿Es dir qu'aquest metjet que cada día vos fa anar ab un dimoni á cada orella enviantvos á la botiga réceptas quilométricas ab noms tan entreveçats que no comprenem ni hem sentit may anomenar, també sab dirigit cotillóns? Jo 'm creya que no mes servia per formular.... *Erythrophleina... Aspidos permina... Bromhidrato de camamaína... Dentosulfuro de anti-pamplina... Hidroferrocianato de barbagalicaipa.*

—Sí home, sí, ell. Per cert que tenia per parella á la Carlota.

—*Je, je, je.* La Carlota? Aquella mal casada? Es á dir que á casa del marquès de la Roca-filanera també s'admeten aqueixas donotas...

—¡Senyor doctor, senyor doctor, aqueixa llengua!

—No la defenseu, Ramon.

—Home! la Carlota! una senyora de pró, una senyora que porta la moda á tota l'aristocracia ampurdanesa! una senyora tan distingida y disputada per tota la bona societat!

—Sí, la Carlota, la dona de mes historia y de mes...

—Despres el fill del vescompte tenia per parella á la filla del comandant de...

—¿Aquella andalusa que sembla una cantora de café?

—Senyo Miquel! senyo Miquel!

—¿Y qui hi havia més?

—Oh! sería tasca llarga 'l nomenarlas: la Julia y la Pilar... las tres fillas del senyo Martí...

—*Je, je, je.* Las hijas de Elena...

—Las americanas, las...

—¡Aquells papagalls! Be, sí, tot gentota d'aquesta mena: planté trasplantat en mala hora á nostra terra.

—En resum: formavan un total de divuit parellas. La vritat, senyo doctor, un hi quedava ab dos pams de boca oberta.

—¿Aixó troben divertit? *cotillóns... cotillóns*, may se podrian comparar ab los balls típicchs de casa nostra. Després, ahont som aquí? á Fransa? á Madrid ó al Ampurdá?; vos podreu dir lo que vulgueu pel compte qu'os te y perque las vostras fillas son allí obsequiadas; pero venir á nostra comarca á volguer implantar costums y festas exóticas mereixerá sempre la meva reprobació. Ademés assistir á las reunions d'una casa ahont un hi sent parlar totas las llenguas menos nostra rica parla catalana, no fa per mí; per aixó, encare que vaig donar un disgust á la noya, vaig tirar l'invitació al foch.

—Y si 'l senyor vescompte se dona per ofés?

—Me es igual. Jo no faig com vos que per

por de perdre un client de vegades heu de fer
tots los papers de l'auca.

—Cada casa es un mon, senyor Miquel.

—Sí, y la del marqués de la Rocafilanera un mon de monas, senyor Ramón.

IV

Lo vèscòmpte de S. Llop, acostumat à veure sempre alabansas y elogis d' ell en tots los diaris, tenia una rabieta cada vegada qu' algú s' atrevia á posar en solfa 'ls seus actes; per aixó estava mes cremat que cap cabo de realistas, lo dia que llegí en un periódich catalanista, una llarga correspondencia de X. en la qual se xarriquejava y se feya mofa del seu celebrat *cotillón*. Era una filípica en tota regla; l' autor de la carta clavava al senyor marqués y á tots los convidats una pallissa de boig. En ella si llegian trossos com aquest:

«..... un mal ballot tot ell gabaig per tots quatre costats y en el qual hi prengueren part tot *lo bo y mi llor* (aixís subratllat) de la vila y sa encontrada; tots aquells que renegant de nostra estimada terra ampurdanesa, volen venirhi á implantar y fer posar arrels á unas costums que no son nostras ni fan per casa; catalans de llautó, ampurdanesos estrangerisats! Si llurs antepassats s' aixecavan de llurs sepulcres, se taparían la cara de vergonya al veure prostituhidas las costums patriarcals de nostre terra!.....»

Tothom va veure en aquell article, lo senyor marqués inclusiu, la ma del metje vell, ó síis del senyor Miquel. Tan fou aixís que 'l de S. Llop cremat y per venjansa doná ordres terminants á son majordom de que immediatament se desaconductés del senyor Miquel. Conducta que de temps immemorial y de pares á fills venían pagantli 'ls Alsinas y 'ls Suredas. Lo marqués no volía desagrahits.

Feu, mes encare: á tots los masovers, arrendataris, terratinets y sensalistas 'ls hi recomanà ab gran insistencia—ja sabem que tals recomenacions son lleys—que s' aconductesen, ab lo metje nou.

Lo senyor Miquel va rebre la notícia ab molta tranquil·tat: ho esperava; la nova no 'l va soprar. Ell no transigia ab baxesas ni humiliacions. Catalá de cor sempre tenia per costum dir al pa, pa, y al vi, vi.

—No 'm moriré de fam—se digué—tinch la consciencia molt neta y qui obra be no deu tenir por. ¿Se me 'n van una vintena d' aconductats obligats per aquest... Llop ple de palla y vanitat? Ne vindran una vintena per un altre costat y en paus.

Naturalment jo no 'ls sabria receptar *Hidrastinina* ni *Bromhidrato de antiplamplina*, ni recomenar may al senyor marques las ayguas de Carlsbat, Vichy ni Vals. Los únichs banys que jo li prescriuria foran los rusos, que deuria pendrer cada estiu seguint als peladors per los boscos de las gabarras, durant la temporada de la pela, y als segadors per la plana, en temps de sega, puig com diu l' adagi

qui te mosos y no 'ls veu
es pobre que no s' ho creu.

ROMUALDO VIDAL.

Palafrugell Febrer 1898.

FI DE SIGLE

Diuen que progressém: no la se véure,
D' aytal avéns la marxa verdadera;
Puig tot apar que 's mou per fernos créure
Qu' enlloch d' aná endavant 'ném endarrera

La llibertat ja no es la idea noble
Que 'ls cors atreya ab sa vital bransida;
'Vuy n' es llicencia que s' emprén un poble
Que 'ls drets no entén y que 'ls debers oblida.

La societat roda sense esma y salta
Damunt d'envejas y rencors y agravis;
Lo seny del neci per no res s'exalta
Y augegar vol lo pensament dels sabís.

L' ayre enmatzinat ab ideas follas,
Sols per malals enteniments dictadas,
Y al sotrach d' impur baf, la llar trontollas,
La quietut, anyorant, d' edats passadas.

Diuenh que progressém: ¡aixó es mental!
Y valga, encar que amarga, la paraula:
Jo sols mir' plé de desenganys la vida
Y tot quant digan del pogrés, n' es faula.

L' amor véu com s' entela la pureza
Qu' en un sol cor ahí dos cors fonía;
L' amiatat n' es avuy tan mal compresa,
Que á voltas dura lo transcurs d' un dia.

Los sentiments de dignitat s' esborran:
L' error, á la vritat son jou imposa:
Nostras costums, tan veneradas, corren
A tancars' del oblit sota la llosa.

La fè, dels temples fuig, avergonyida,
Y 's pert, camí del cel, l' encens del ara:
La oració ab mots profans veuse escarnida
Y ja á resar no ensenya als fills, la mare.

La virtut va perdent sa aureola hermosa,
Com pèrt la flor, que 's va marceint, sa flayre;
Lo cor s' enfredoleix, y apar no gosa
Alsar lo pensament son vol en l' ayre.

Lo mall cau insegur damunt la enclusa:
En sers germans nia un instint de fèra:
Lo foch del patri amor ja als cors no abrusa
Y en va cerca la pau rams d' olivera.

¡Sigue dinou! prou portas en la entranya
Un córch que día y nit ton cor rosega;
Que tot lo noble en esfondrar se afanya
Y al escarni del temps ton nom entrega!

Mes tot, de tart ó lluny, te fi en la terra
Y quan li plasque á Deu, prou aquell dia
S' acabarà per sempre, al mon, la guerra
Y farà lo progrés sa santa via.

FRANCESCH MARULL.

Mars de 1898.

NOVAS LOCALS

Havent calmat la persistència de les darreres plujes, estem travessant un període de bonansa; als frets ha substituït una temperatura agradable; y la presència de les primeres aurenets, missatgeras del bon temps, nos anuncia que ja estem trucant á las portas de la estació florida.

Va minvant lo número de cassos de *grippe* essent en lo present pochs los atacats; ja era hora, puig que havía comensat á revestir lo caràcter de veritable apidemia.

Desde la setmana prop vinent publicarà LA SENYERA cròniques de Palafrugell.

També s' ha parlat aqueixa setmana ab molta persistència de las proposicions que, segons 's diu, han fet tres casas del comerç de electricitat, per cambiar 'l sistema d' alumbrat públich en aqueixa vila.

Consta 'ns que las condicions son minuciosas y activament estudiadas, puig tant lo senyó Arcalde com los demés concellers municipals, tenen veritable interés en que Palamós acabi d' una volta ab la deficient il·luminació qu' encare avuy venim tenint.

Sabém gayre be del tot las condicions que presentan las casas mentadas, pero obehint un prech que se 'ns ha fet, are per are no 'n dirém res.

'Ls treballs d' aplanament de la nova carretera de Palamós á San Feliu, han seguit aqueixa setmana ab molta activitat, haventse ocupat las brigadas en 'l tros de carretera que aboca á las primeras casas de la Platja.

Havém rebut la agradable visita dels següents periódichs, ab los que goijosos establim 'l cambi: *Las Cuatro barras*, de Vilafranca del Panadés; *La Tomassa*, *La Nació Catalana*, y *L'Atlantida*, de Barcelona; *Boletín Republicano* y *El Eco del Pueblo*, de Girona.

Y aprofitém aquesta ocasió per fer present, á tots nostres companys que han donat compte de la sortida de LA SENYERA, tenint per nosaltres mots de carinyo, nostre profon agraïment, y la promessa de que ab serietat y constancia, mirarem de ferns dignes del lloch qu' en mitj d' ells, ab gran benvolença 'ns han donat.

Per causa de la pluja no pogué ser traslladat á Romanyá, 'l cos del rich propietari En Esteve Casas, que segons pareix havia manifestat desitjos de ser enterrat en lo mentat poble.

Lo dimecres d' aqueixa setmana dintre l' estació d' eixa vila, prengué mal un dels mossos anomenat Joan Gispert, qui resultá ab feridas que foren calificadas de pronostich reservat. Fou traslladat á sa casa, 'hont lo visitaren los doctors Sandarán y Nadal, y 'l director—jefe del moviment.

Deplorém la desgracia.

S' assegura qu' aviat apareixerá en la *Gaceta* una R. O. donant 'l caracter de co-oficial á nostra llenga catalana, la que en virtut d' aixó haurá de ésser admesa en la redacció de telegramas y telefonemas.

L' advocat de Reus en Pau Font de Rubinat, es qui despres de moltes gestions, ha pogut lograr del govern metropolita, una ordre de tant alt esperit de justicia, com poseeheix la mentada.

Registre civil

NAIXEMENTS

Noys	0
Noyas	1
Total	1

DEFUNCIONS

Pere Casanovas Suquet, 74 anys.—Esteve Casas Aulet, 84 id.

R. E. P.

Secció Comercial

Durant 'l passat any de 1897 s' importaren á Palamos 6000.000 de kilos de suro, ab un petit pico que per res altera la mentada xifra. Es dir, que 'l comerç ab suro girá 'l any passat en aqueixa vila, envers uns 140.000 quintás.

Creyém que es d' interés aquet detall estadistich, perquè demostra la importancia cada día major de la industria tapera, en nostra aymada vila.

Desde 'l día 12 de Mars lo moviment de nostre port ha sigut lo següent:

ENTRADAS

De Bilbao y escalas, vapor «Itálica», de 1070 toneladas c. Lancirica, ab efectes.—De Sevilla y escalas, vapor «Nuevo Valencia», de 773 toneladas, c. Sanchez, ab suro.—De Barcelona, llaud «Manuelito», de 26 toneladas, c. Gallart, ab càrrega general.—De Barcelona, llaud «Montserrat», de 35 toneladas, p. Berta, ab càrrega general.—De Barcelona, llaud «Anita», p. Prats, ab càrrega general.—De Bilbao y escalas, vapor «Cabo San Antonio», c. Corre, ab efectes.

DESPACHADAS

Pera Cette y Marsella, vapor «Itálica», ab taps de suro.—Pera Cette y Marsella, vapor «Nuevo Valencia», ab taps de suro.—Pera Barceloua, llaud «Pepito», ab efectes.—Para Cette y Marselle, vapor «Cabo San Antonio», ab taps de suro.

A mon estimat amich y company Fra LLATINS

Frare carissim: He llegit los números de LA SENYERA que van publicats, y t' haig de dir que m' agradan molt; com qu' he vist la teva firma suposo que formarás part de la redacció, per lo que vaig á fer-te una pregunta. En algunas poesias y en un article hi he llegit: *escrit expressament per LA SENYERA*; y douchs glos altres articles y las altras poesias, que no ho han sigut? ¿Hi ha algún altre periódich que 'ls hagi publicats, ó es que 'ls teniau arreconats y heu aprofitat la ocasió de poguerlos donar á llum?

Treu d' aquest dubte á ton affm.

FRA DIABLE.

Amich *Fra Diable*.

He tingut la sort de poguer llegir entre ratlles la objecció que molt justament me fas, y avans d' atendre-la permet qu' en breus paraulas espliqui 'l perquè de la frase que t' ha cridat la atenció.

Volia fer constar que 'ls treballs de colaboració eran escrits especialment per LA SENYERA mogut d' un bon afany de lluhiment del periódich.

Pero atenent la teva observació, trovo *ab inverso* un excelent modo de dir lo mateix, suprimint en avant la frase que m' retreus. En lloch de fer constar 'ls qu' expresament siguin escrits per nosaltres, tindrè bon cuydado en dir 'ls que copiém.

Y d' aquesta manera 'ns estalviarem feyna.

Vingau observacions com la teva, pera 'l major be del periódich.

Ton affm.

FRA LLATINS.

Els Quatre Gats

Carrer de Montesión

Barcelona.

Local artístich. Café y begudas
d' inmillorable calitat.

La visita á **ELS QUATRE GATS**
es indispensable á tot bon "touriste,,

Excelent cuyna catalana.

JOAQUIM DAURA

Sastre

13, Unió, 13

Barcelona

Elegancia en lo tall, confecció
perfecta, preus módichs.

Totas las temporadas visita 'ls
pobles de **Palamós, Sant Fe-
liu de Guixols y Palafrugell**
ab un grandíós mostruari.

Establiment de Fèlix Pla Garriga

Antiga casa d' en PLÁCIDO

Carrer MAJOR, N.º 32 y 33.--Palamós

En aquesta acreditada botiga trobarán sem-
pre tot lo relatiu á CONFITERIA, COMESTI-
BLES, DROGAS, QUINCALLA, LÓSA, CRIS-
TALL, OBJECTES DE CUYNÀ, FERRETERIA,
LAMPISTERIA, EFECTES D' ESCRITORI, LI-
CORS y VINS, tant del PAIS com EXTRAN-
GERS, OBJECTES PERA REGALOS, FLORS
ARTIFICIALS, variat assortit de PERFUME-
RIA, CISTELLERIA, etc.

A fi de poguer servir millor á mos favorei-
xedors he aumentat considerablement las exis-
tencias de totas las seccions y he resolt establir
la venta á

Preu fícsó.

Las milloras introduhidas ab la construcció
del forn y 'l augment de local, me permeten po-
guer servir al públich ab tota promptitut y es-
mero los encárrechs de repostería que 's dig-
nen confiar-me.

BICICLETAS NAUMANN

Las ventatjas d' aquestas máquinas son
prou conegudas dels aficionats, tan per sa so-
lidés com per sas demás condicions inmillora-
bles.

Unich representant en aquesta comarca

Hugo Sanner

PALAMÓS

Estampa d' en Octavi Viader, S. Feliu de Guixols.